

En zij noemden hem Bono

Bert van de Kamp

En zij noemden hem Bono

Ontmoetingen 1982-heden

Ambo|Amsterdam

Eerste druk oktober 2010
Tweede druk november 2010

ISBN 978 90 263 2337 9
© 2010 Bert van de Kamp
Omslagontwerp Marry van Baar
Omslagillustraties © Anton Corbijn
Foto auteur © Wim van de Hulst

Verspreiding voor België:
Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Antwerpen

Inhoud

- Inleiding 9
- 1 Proloog: Hier komen de Apachen! 13
- 2 'U2 is nog niet geboren.' 22
- 3 'De Amerikaanse Droom is omgeslagen
in een nachtmerrie...' 40
- 4 'Wat zo goed is aan rock-'n-roll?
Dat niemand weet wat het is!' 62
- 5 'U2 is een erg pretentieuze band, maar wij zijn er steeds
beter in geworden dat te verhullen!' 87
- 6 'Ik krijg te veel eer – de echte helden zijn de verpleeg-
kundigen, brandweerlieden en moeders van deze wereld.' 109
- 7 'Dit is de tijd voor liedjes en deze liedjes zingen mij!' 126

- 8 In het land van God 148
- 9 Gavin Friday: 'Bono is als een broer voor mij.' 155
- 10 The Edge: 'Wij zagen onszelf als buitenstaanders,
maar dat was prima.' 170
- 11 Anton Corbijn: 'Bono wil het verschil maken.' 188
- 12 'Wij hebben geen behoefte aan materiële zaken
zonder liefde.' 195
- Dankbetuiging 215
Discografie 217
Noten 219

‘Praten met Bono is als een etentje in de trein: je hebt het gevoel dat je in beweging bent, ergens naartoe gaat.’

(Bob Dylan, Kronieken, 1)

‘Voor Bono is “in the name of love” meer dan een tekstregel; het is een manier van leven.’

(Bill Clinton)

Inleiding

‘We hebben weer een hoofdstuk aan het boek toegevoegd,’ verklaarde ik aan het eind van ons gesprek aan de Franse zuidkust (2000) tegen Bono, waarop de zanger reageerde: ‘Ben je met een boek bezig?’

‘Nee,’ zei ik, ‘het was maar een grapje.’

Hierop begon hij te vertellen over de boeken die er doorlopend over hem en U2 verschenen, waarvan hij de auteurs niet kende. Onverwachts voegde hij eraan toe: ‘Misschien ben jij wel de journalist met wie ik het meest heb gesproken.’

Waar of niet, voor mij klonk het als een hint. Ik begon de cassettebandjes met onze gesprekken, vanaf het eerste groepsgesprek in 1982, nog eens te beluisteren, om mezelf ervan te overtuigen dat er een leesbare publicatie in zat. De Bono Tapes, zoals ik mijn project noemde, kreeg langzaam vorm tot, in 2005, het (eerste) interviewboek over Bono verscheen' en ik mijn boek voorlopig op de lange baan schoof. Toen ik besloot om de draad weer op te pakken drong de noodzaak van een nieuwe ontmoeting met de zanger, om het materiaal up-to-date te brengen, zich op. Dat had meer voeten in de aarde dan ik had verwacht, maar eerst even terug in de tijd.

In 1973 werd ik na het winnen van een recensiewedstrijd² gevraagd voor *Muziekkrant Oor* te gaan schrijven, waar ik nog datzelfde jaar de functie van redacteur kreeg. Ik beschouwde mij toen als een zondagskind in de journalistiek, een besef dat mij eigenlijk nooit meer heeft verlaten. Vrienden met een vergelijkbare smaak op muziekgebied tips geven over het nieuwe aanbod had ik eigenlijk altijd al gedaan. Het was nu officieel, met gezag bekleed, en ik had er ineens vele ‘vrienden’ bij gekregen. Daarnaast werd ik ook nog eens in de gelegenheid gesteld om muzikale helden te ontmoeten en hun vragen te stellen om zo een beter begrip van artiest en werk te krijgen. Indien er aanleiding toe was, zou ik kritische vragen niet schuwen, maar de liefde voor muziek bleef het belangrijkste richtsnoer en ik voelde mij eerder een soort postiljon *d’amour*, tussen artiest en fan, dan een luis in de pels. Ik meende mij deze luxe te kunnen veroorloven door het feit dat ik niet voor een dagblad, maar voor een gespecialiseerd tijdschrift werkte, met een bont gezelschap van medewerkers en specialisten, onder wie onderzoeksjournalisten.

Toen ik voor het eerst met U2, de hele groep inclusief manager, om de tafel zat, op 13 mei 1982, waren zij begin twintig. Ik was midden dertig, en meer geïnteresseerd in donkere, complexere vormen van popmuziek. De experimentele aanpak van The Virgin Prunes vond ik een stuk boeiender dan de simpele deuntjes van hun collega’s uit Dublin. Ter voorbereiding op het gesprek met U2 had ik mij wel verdiept in de teksten en kon ik, in het verlengde van mijn affectie voor traditionele Ierse volksmuziek, enige sympathie voor het gitaarwerk van The Edge opbrengen. In een vraaggelicht met de leden van de Prunes, dat enkele weken eerder had plaatsgevonden, was mij het gemeenschappelijke verleden opgevallen: het intrigerende verhaal van de imaginaire jongenswereld die Lypton Village werd genoemd. Dit was dan ook

mijn belangrijkste drijfveer om met U2 te gaan praten, want zover mij op dat moment bekend was, was dit verhaal nog niet in de muziekpers verteld.³ Onder de titel ‘Groeten Uit Lypton Village’ verscheen mijn verhaal nog diezelfde maand in *Oor*. Die eerste ontmoeting met U2 was prettig en smaakte naar meer. Sympathieke gasten, vond ik, vooral die zanger, die met zoveel passie over muziek sprak, en over die typisch Ierse gave van de vertelkunst beschikte.

Op een enkele uitzondering na ben ik door de jaren heen, namens *Oor*, gesprekken met Bono blijven voeren. En al rees zijn ster snel tot grote hoogten, het zou mijn toegang tot de zanger nauwelijks belemmeren. Hij stelde zich altijd heel open op en onze gesprekken leken meer op hartelijke ontmoetingen dan op formele interviews.

Na een proloog, waarin ik de voorgeschiedenis vertel, Bono’s wilde jongensjaren, bevatten de hoofdstukken 2 tot en met 7 de vrijwel letterlijke weergave van onze gesprekken in de periode 1982-2000. Deze vorm, zonder bewerking achteraf, beschouw ik als de meest eerlijke. Alleen enkele persoonlijke en/of minder relevante passages zijn geschrapt. Hoofdstuk 8 is het verslag van een dag *on the road* met U2 in Arizona.

Dan volgen er drie hoofdstukken waarin ik achtereenvolgens met zijn beste vriend, zanger Gavin Friday, zijn muzikale partner, U2-gitarist The Edge, en de bevriende hofphotograaf Anton Corbijn praat over Bono.

Het slothoofdstuk, de neerslag van onze laatste, zeer recente ontmoeting in Ierland, brengt ons terug in het heden. Dit hoofdstuk is voor mij een waardig slot van een lange serie gesprekken. Na de nodige communicatiestoornissen had ik de hoop op een nieuwe ontmoeting bijna laten varen. Toen ging, op de dag van het eerste Nederlandse

concert van de 360° Tour, plotseling de telefoon. Bono aan de lijn met verontschuldiging en de uitnodiging hem voor of na de show te ontmoeten.

Zo kwam het weer goed tussen de zanger en de journalist, die hij soms vanaf het podium meent te moeten bedanken. Altijd een beetje gênant wanneer dat gebeurt, maar ook wel aardig, eigenlijk. Immers: hoeveel artiesten maken naam en zien je daarna niet meer staan?

In journalistiek opzicht heb ik een stapje terug gedaan, maar toch hoop ik met dit boek geen punt te zetten achter deze relatie, die ik altijd op prijs heb gesteld. Bono toont zich steeds amicaal in de omgang, maar iemand die je eens in de drie tot vijf jaar ziet, kun je moeilijk een vriend noemen. Zelfs Anton Corbijn laat zich daar niet op voorstaan (zie hoofdstuk 11).

De Bono uit hoofdstuk 12 is een andere dan die uit hoofdstuk 2, maar ik zie ook vele overeenkomsten. Die vroegwijze, gepassioneerde verteller uit 1982 is er nog altijd, en ondanks zijn hoog gerezen ster weet hij je toch heel snel op je gemak te stellen en je het gevoel te geven dat je met een oude vriend te maken hebt: kom, laten wij naar de kroeg op de hoek gaan en een *pint* pakken. *Sláinte!*

Bert van de Kamp
's-Hertogenbosch
1 juli 2010

1

Proloog: Hier komen de Apachen!

*A boy tries hard to be a man
His mother takes him by the hand
If he stops to think, he starts to cry
Oh why?⁴*

Jongens waren ze, kinderen eigenlijk nog. ‘Weten jullie waarom meisjes rokken dragen?’ had Derek gevraagd. Paul en Fionán hadden geen idee, maar ze beseften dat Derek het zou kunnen weten, want die had zussen en zij niet.

Ze gaven het op.

‘Meisjes hebben veertig *mickeys*⁵,’ verklaarde Derek zelfverzekerd. ‘Daarom kunnen zij geen broeken dragen.’

Paul en Fionán knikten begrijpend. Het klonk logisch.

Cedarwood Road lag in Noord-Dublin, in het grensgebied tussen Ballymun en Finglas, dat in de jaren zestig een soort niemandsland was. Dubliners uit de binnenstad en Ieren uit de nabijgelegen dorpen bevolkten de nieuwbouwwijk waar Cedarwood Road deel van uitmaakte. In deze straat, op nummer 10, bracht Paul Hewson zijn jeugd door.

Een twee-onder-een-kapwoning met drie slaapkamers en een kleine voor- en achtertuin. Na zijn geboorte (10 mei 1960) bracht Paul zijn ouders, Bobby en Iris, en zijn oudere broer Norman regelmatig tot wanhoop met zijn geblèr. Een typische huilbaby.

In het door religieuze en politieke tegenstellingen verdeelde Ierland vormden de Hewsons een opvallend gezin. Elke zondag zette Bobby zijn vrouw en zoons af bij de protestantse kerk en reed zelf door naar de katholieke. Na afloop van de mis haalde hij zijn gezin weer op. Er werd thuis niet over godsdienst gepraat. Net als zijn bijna acht jaar oudere broer werd ook Paul naar de Glasnevin National School, voor kinderen van protestantse huize, gestuurd. Zijn vriendjes van Cedarwood Road gingen naar de katholieke National School in Ballymun.

Paul was een goede leerling, alleen wat slordig en warrig. Hij was de oogappel van zijn moeder, vader Bobby leek meer op te hebben met Norman, met wie Paul vrijwel constant overhoop lag. Tijdens een van die ruzies gooide Paul een vleesmes in de richting van zijn broer. Het miste hem rakelings en bleef in de deur steken.⁶

Overdag speelde hij cowboytje op de veldjes in de buurt, samen met vriendjes als Derek Rowen, van de overkant, en Fionán Hanvey, die aan het eind van de straat woonde. Zij vingden kikkers, holden achter konijnen aan, of keken naar de tractors en hijskranen in Ballymun, waar zeven torenflats⁷ werden gebouwd. Een opwindend idee: de eerste wolkenkrabbers van Dublin. Welkom, Amerika!

Na de lagere school volgde een kort, problematisch verblijf op St. Patrick's Secondary School, ten zuiden van de Liffey, hartje Dublin. Paul voelde zich er niet thuis. Als *Northsider* was hij het mikpunt van spot. Hij spijbelde regelmatig en dwaalde dan langs de winkels van Grafton Street. Op een dag gooide hij vanuit de bosjes een paar drollen naar een lerares die op een bankje een sandwich zat te eten. Hij werd betrapt en dat betekende voor hem het einde van

St. Pat's. Bobby stuurde zijn jongste zoon naar Mount Temple, een soort vrije school, waarover hij in de krant had gelezen. Hier werd geen onderscheid gemaakt tussen katholiek en protestant en werd ieder in zijn waarde gelaten. Het was een omgeving waar de gevoelige tiener Paul Hewson uitstekend kon gedijen. Hij ontwikkelde in die tijd een kortstondige passie voor het schaakspel en genoot tevens een dubieuze reputatie als iemand die het leuk vond en plein public zijn broek te laten zakken (*moonning*). Toen, volkomen onverwacht, kwam het bericht dat zijn moeder aan de gevolgen van een hersenbloeding was overleden. Dit maakte een diepe indruk op de veertienjarige en liet een blijvende leegte achter in zijn ziel.

Mother, you left and made me someone.

Now I'm still a child, but no one tells me no⁸

Dat jongens in hun puberteit een geheime club oprichten is op zich niets unieks. Maar de bewoners van de denkbeeldige jongenswereld die Lypton Village heette, gingen er vrij ver in. De afwijzing van de wereld van de volwassenen was totaal. Wat was er in hemelsnaam aantrekkelijk aan een kantoorleven van negen tot vijf, elke avond voor de tv, 's zondags naar de kerk en daarna bier of cider drinken in de kroeg tot de hele cyclus opnieuw begon? Een leven voor de dommen. Zie ze daar zitten met hun sigaretjes en hun pinten bier. Zie ze laveloos de kroeg uit komen en struikelend de weg naar huis zoeken. Nee, zo'n leven wilden de Villagers niet. Dan liever altijd kind blijven, net als die *kids* op het eiland uit *Lord Of The Flies*⁹, het boek van William Golding.

Zij hielden besloten samenkomsten bij elkaar thuis, bij voorkeur wanneer de ouders er niet waren. Daar werden onder het drinken van liters thee de belangrijke zaken van het leven doorgenomen. Er werd